

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 10.

Lýsingarprisur fyri petittreglu: 30 oyr. á forsiðuni,
20 oyr. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst
avsláttur í prísinum.

Tírsdag hin 7. mars 1933.

Kostar kr. 1.50 fjóðringsárið í Porto. Blaðið
verður bílagt á posthúsinum, brævasvarstøðum
og skrivstovuni. Telf. 143.

7. árg.

Býráðið og skatturin.

»Hæleren og Stjæleren faar
begge lige Løn« ljóðar eitt
orðatak, og soleiðis má hetta
býráðið bera tær ábreiðslur,
sum hitt farna ráðið hevur for-
skyllt at fáa á sín synduga kropp.
Men at hetta ráðið skal halda
seg vera pliktað til at seta í verk
alt tað, sum hitt gamla hevur
ásett, er ikki lætt at fara — ultan
so er, at hesir eru samsintir við
hinar. Og hvi hava vit tá verið
so steinbýttir ikki at lata hinar
sitja í friði??! Tí eru viðtekur
gamla, fráfarna býráðsins bind-
andi fyri hetta, er tað **púra ört**
at velja nýtt! —

Er ikki skatturin, sum Havnar
borgarar rinda, nóg høgur, um
ikkí skal verða áløgð renta, um
ein maður ikki hevur pening
um hendi neyvt ásettan dag at
rinda skatt við? Er tað ikki ein
blóðug synd móti fólki her í
okkara býi at hava gjørt hetta,
og vistu teir menn, sum ásettu
hesa ekstra-byrðu, hvat teir
gjördu?! Vistu hesir menn ikki,
at teir vóru valdir av borgaru-
num til at gera tað besta fyri
okkum øll? Meintu teir seg at
vera einaveldugar »diktorar«,
sum høvdu rætt til at gera eftir
egnum tykki á ein og hvønn
hátt? Teir høvdu vissiliga ong-
antið fingið eyguni upp og sæð,
at teir vóru okkara tænarar,
men hildu seg at vera veldis-
harrar. —

Óg sum teir, so hesir — letur
tað til! Henda viðtøka um rentu
gjord fyri nýggjár, veður sett í
gildi av hesum býarstýri, sum
soleiðis má bera ábyrgðina —
tað sleppa teir ikki frá. Nú er
tað ikki eitt sambandsbýráðið
at seta skyldina á, nú eru bæði
sjálfstýrismenn og socialdemo-
kratur, nú skuldi annað verið
at væntað, og vit socialdemo-
kratar vilja vóna og vænta eitt
annað skil hjá teimum!!

Møguligt er tað at henda
álagda renta ikki hjá tí stóra
partinum av okkum borgarum
verður so nývand, men prin-
cippinum muga vit koma til lívs
tað er skeið, tað má fáast av
dögum, tað er ikki demokratiskt.
— Okkurt um 3000 sálir bágva
her í Havn, og ein skattur, sum
alt í alt — ultan grundskatt —
er uppi á 200.000 krónum, átti
at verið nóg stórus at rinda.

Á teim nýggju skattakortunum
sum nú ein dagin vórðu útsend
stendur:

»Renten udgør 1/3% maan-
nedlig, beregnet fra Forfalds-
maanedens Slutning, og der
regnes kun med hele Maane-
der.«

Hetta er alt annað enn skiligt,

og býráðið eigur at geva fólki
greiðligari frásøgu, tí fáur fatar
hetta reiðiliga. Er rentan roknað
av tí ein skal rinda fyri hvørt
fjóðringsár, ella av hvørjum?
Hevur soleiðis ein maður 100
kr. at lata fyri eitt fjóðringsár,
skal hann tá lata 1/2% av 100
kr., ella hvussuleiðis? Býráðið
má gera so væl í blóðunum her
at greiða frá hesum.

Í hesum sama korti stendur:

»Skatten forfalder til Betaling
saaledes:

Januar Kvartal: 1. Februar
o. s. fr.

Hvussu kann ein maður rinda
skatt 1sta februar, áðurenn lið-
ugt er at áseta skat, og áðurenn
skattaklagur eru sendar og av-
gjort er, um hann fær lættisli í
skatti? Hetta sær heldur undar-
ligt út, og tað má rættast. —
Annars vóna vit, at okkara
áheitan á býráðið verður væl
undirtikin, og skatturin komandi
ár verður kravdur í »ratum«
sæntin 10 ella 12, tí tað vil verða
til stórt gagn fyri allar partar.

Kríggi — óhugsandi ræðuligheit.

Vit hoyra í radio, vit lesa í
ávisum, útlendskum og heim-
ligum, at »nú er Japan farið út
úr *Folkens Forbund*« — »nú
stendur kríggjð úti í Eystasíu
fyri durum, væntandi eitt hitt
mest blóðiga, verðin enn hevur
sæð ella hoyrt um«. — At tala
ella skriva um og fmóti kríggi
er tápuligt, tí tann stund fer
neyvan at renna upp her á jørð,
tá menniskjan verður so sinnad,
at hon sigur, »stopp! Lat fólkið
vera socialdemokratir, lat tað
vera konservativt, lat tað vera
heidningar ella vera kristið, so
skjótt sum boðið ljóðar: »Kríggj«
— so er alt burtur. So leggur
seg eitt blóðlám fyri eygu, so
letur menniskjadjórið seg úr
hinum »civiliserada« haminum
— og eftir stendur tað lodna
djórið við hvössum kløum á
øllum fyra beinum, við spískum
hoggonnum út úr tí gapandi
kjafti. Ræðuligt sær tað út. Men
so verður tað latið í til grýlu.
Í reyð — **blóðreyð** — blá ella
grá klæði fer tað við áseym-
aðum gyltum snórum um ernu,
um háls og á eksli. Við vápnum
við lið og í hendi, við øllum
teim mest djevulsku vápnum,
sum hin óndi og hansara verstu
einglar í mannalíki hava hitt
upp, fer djóra-grýlan av stað,
yvir hav ella yvir um land fer
alt hetta ræðuliga »at verja hús
og heim og fedranalanda«. »Din
sak er Guds, gakk í ditt kall,
och i hans hand dig anbefall!«,

Aðalfundur

SUBURSTREYMOYAR JAVNAÐARFELAG

verður sunnudagin 19. mars kl. 3 í húsi
HAVNAR ARBEIÐSMANNAFELAGS.

Nevndin.

nakað soleiðis ljóðar enn fyri
teimum, sum fara, teimum sum
fóru og hugsaðu, at teir vóru
menniskju, men brátt máttu
sanna, at teir vóru djór og einki
annað. —

Les hvat teir skriva og hoyr
teir siga frá, teir sum hava verið
við! Óg fært tú høvi til tað, so
fá tær fætur í bílæti, sum vísa
tær sannleikan um kríggjð!! So
ræðuligt er tað alt, at ein skal
hava sterkar nervar, um ein
skal ikki verða sjúkur av at
hoyra og síggja frá kríggi.

Vit finga nú ein dagin eina
lilla **bílætabók**, sum eitur: »Ong-
antið aftur kríggj«. Hon er út-
send, í seks málum, av einum
felagi, »Den internationale fag-
lige Central« og er ætlað at
verða eitt vápn í teirra hondum,
sum vilja fáa alt sum eitur
kríggj av dögum. Viljin er góður,
ættanin er at verða eitt lið í tí
tey nevna »Fredens Liga«, eitt
lið í arbeiðinum fyri at gera til
sannheit einglasangin jólanátt,
sangan um frið á jørð. — Henda
bók er so ræðulig, at hon átti
at fingið steinar at grátið, men
neyvan hendir tað, at hon ella
nakað annað fær nakra ávirkan
nakrantið.

»Folkens Forbund«, »Afrust-
nings-Konferenser«, og hvussu
tað alt eitur, einki tænar, tí enn
hevur tað stóra fólkið ikki sæð,
at tað nær og tað vil er fort
fyri at steðga øllum hesum ræð-
uliga, enn letur tað seg senda
avstað, tá bara eitt **nei** var nóg
mikið, **eitt samfelt nei**, meira
nýtist ikki.

Tó tann stundin rennur
neyvan nakrantið upp. Fram-
vegis senda menn aðrar menn
út í oyðileggjina, framvegis
lata menn seg enda. Herrópið
ljóðar, hornið gellir — og
mannahamurin fellur av, fykur
burtur sum agnar og bos.
Djórið stendur eftir. —

Er tað nakar her, sum hevur
hug til at eiga hesa **bílætabók**
um kríggj og sum torgar at
fara í holt við hana, so kunnu
vit fáa honum hana. Hon kostar
um 1 krónu. —

Krigen — Menneskenes Ondskab.

I Sammenhæng med vor lille
Omtale af Krigen, denne Ode-
læggelsens Vederstyggelighed,
er det værd at nævne den store
Film, som i sidste Uge blev vist
her i Byen (Havnar Bio). Filmens
Navn er »Noahs Ark«, og den
viser os to Eksempler paa den
Odelæggelse, som Menneskenes
Ondskab og Gudløshed d. v. s.
Umenneskelighed, fører over
Verden. — Filmen begynder i
Tiden omkring Krigenes Udbrud
i 1914, og vi ser Menneskene,
der har glemt Gud, glemt Kærlig-
heden, tilbøde »Afguderne«:
deres egne onde Lyster, Guldet,
Magtlysten, Militarismen o. s. v.
Medens enhver, der taler om
Gud, bliver haanet og spottet,
gaar »Livet« los i den store
Verden, hvor Kærlighed og
Barmhjertighed er glemt, men
Bølgeligheden sidder i Højsædet.
Krigen bryder ud, og med
vejende Faner og klingende
Spil gaar Landenes Ungdom til
Krigsskuepladsen, ud til Død og
Odelæggelse. I Skyttegravens
Svinestier og paa aaben Mark
spredter Bomber og Maskingevæ-
rer Død og Lemlæstelse blandt
denne Ungdom, der oplært i det
herskende Syn paa »Eret«, betragtede den som fejg der ikke
gik med for at kæmpe — —
for hvad?

Det mest grelle Eksempel paa
Krigenes Bastialitet og Djevlsk-
hed er der saakaldte Krigsretter
der uden mindste Gnist af
Barmhjertighed dommer enhver,
der er anklaget for Modstand
mod Krigenes Overgreb eller som
Spion, uden Hensyn til Alder
eller Køn, til øjeblikkelig Død.
— Vi ser dette i Filmen sym-
boliseret i den Officer, der, skønt
han ved, at den anklagede, en
ung Kvinde, er uskyldig, med
et Smil og med Cigaretten i
Munden kommanderede Solda-
terne til at skyde den uskyldigt
anklagede og domte. —

Men Redningen kommer,
mere eller mindre sandsynlig og
vidunderlig. Den uskyldige red-
des, medens Anklageren og
Dommeren i samme Person
gaar til Grunde.

Filmen skifter, og vi rykker 5000
Aar tilbage, til Noahs Dage — Men-
neskene er de samme, de samme
Lidenskaber, den samme Ugu-
delighed og Onskab — og Straf-
ten rammer dem. »Og Herren be-
sluttede at udrydde den fordær-
vede Slægt af Jorden« — — —
— Til Ære for Afguderne bring-
es Offre, den skønneste, reneste
Ungdom, de skiftende Tidens
graadige Moloch kræver den
bedste Ungdom, evig og altid det
samme. — Og som Verden i
Krigen 1914—18 gik under i
Blod, »sendte Herren den store
Vandflod, hvor alt levende gik
til Grunde undtagen Noah og
de, som var med ham i Arken«.
Filmen ender med den des-
værre forfængelige Spaadom om
Fred mellem Nationerne, om
en ny Verden hvor Menneskene
har vendt sig fra de falske Gu-
der, en Verden hvor Kærlighe-
dens bor. —

Landshandil.

II.
(Framhald).

Vit hava kanska einar 400
menn sum liva av forrættning
her á landi t. v. s. keypmenn
handilsbetjentar o. s. fr. Rokna
vit við at hvør av hesum monn-
um í meðaltali fær 2000 kr. um
árið verður tað 800.000 kr. —
otta hundrad túsín krónur, sum
hesir 400 menn skulu hava.

Høvdu vit landshandil, sum
tók vørurnar í stórum, og keyps-
slu- og solufelag úti á bygðunum
so hjálptist vit við 100 menn ið
handilsarbeiðnum; t. v. s. at vit
kundu spart 600.000 — seks
hundrad túsín krónur — um
árið. Taka vit so tær lønir og
tann vinning, ið agentar og mil-
lumhandlarar fara avstað við,
so fáa vit stór lott at rokna við.
Har afturat sakforaralønir og
annað dekansskap, sum voldast
av tí privatkapitalistiska syste-
minum, so mega vit rokna við
milliónum av krónum, sum
beinleiðis verða tveittar burtur
av ringum landastýri t. v. s. av
tí privatkapitalistiska landastýr-
inum, sum sambands- og sjálf-
stýrismenn halda sína hond
yvir og fjálga um.

Nú eina tíð hava teir menn,
ið eiga turkíhús, tjent nakað
av pening, og tessvegna byggir
hvør maður turkíhús. Um nok-
ur ár hava vit kanska triati
slík hús her á landi. Sjálvanda
verður fiskurin óvilt til øll hesi
hús og so fara tey. Eingin fær
gagn av teim, ultan teir sakfor-
ararnir, sum sleppa at áseta
tvangsauktiónirnar.

Soleiðis er skilið, her á landi,
og soleiðis verður skilið, soleingi